b-745 01383

miodrag stanisavljević

moje elastično srce

4.

Slika mladeža samo ponekad
javlja se
i na samom mleku

kao zaslepljenost od
pogleda u sunce

u raznobojnim i nepostojanim
pegama
iza sklopljenih očiju

5.

Sve je bilo obavijeno
nitima koje se nisu
videle videle su se samo
njihove boje

Iz mirne vode
mestimično
izrastali su
rogovi puževa

6.

Iznad vode
magle su propadale

Po lišću su bile
ciglaste hrpice

Ubrus je već bio
upotrebljen prvi put

Pokušao sam
da dohvatim mrve hrane sa prozora
(bile su bez senke)

7.

Vres se otima uspomeni
Lepak uopšte ne prianja za taj porculan
odlazi ustranu
U zasedi se dugo
nalazila so

Ista zver
pretila je i meni

hitrim skokom
i noktima koji izlaze iz nečujnih stopa

8.

Trska je podrhtavala
Samo ona
osećala je taj dah a

još suvljeg još lakšeg
bilo je lišća u blizini

Istu tajnu
svojom nevinošću
primale su i devojčice
i tumarale su okolo
bez saveta

11.

Poznajem nekoliko malih devojčica
nekoliko malih devojčica
u haljinicama od petlove kreste

One me često posećuju
i dugo igraju preda mnom

13.

Volim da opipavam
donji
mekani
deo uva
koji se buši
kroz koje se provlače minđuše

Moj
„simpatični nerv"
voli to, bliska mu je
takva tuga

Iz svih mojih žlezda
odjednom
niče po cvet

15.

Jedan talas ponovo dopire
u moje predsoblje otvara
mali rezbareni ormarić
sve njegove fijoke pretura
po svim njegovim policama
igra se svim tim
ali vrlo potrebnim
kutijicama smotuljcima
dugmadima bočicama...

Da li on dopire i do
tajne pregrade
gde se u smotuljku nalazi
Plavilo za rublje?
Da li ga rastvara?
On odlazi.

16.

A more
more je uvek bilo
ispravljač grešaka
u našim pesmama

TUGA

Bilo je to jedne februarske večeri, posle Svećnica. Muž ju je bio napustio jedan sat ranije verujući da je zaspala ali njoj san nikako nije dolazio. Mora je u jednom trenutku postala do te mere nepodnošljiva da je odlučila da siđe i popije neko osvežavajuće piće. Hotelski bar ličio je na ostale bareve toga kraja: police su bile pretrpane bocama, a po zidovima su visili reklamni plakati sa tekstovima na engleskom. U toj teškoj i mirnoj atmosferi, tezga se micala, talasala kao u igri sa ogledalima. Ona je prišla jednom kelneru da poruči sirup od metvice. Iz hola se čuo smeh jedne grupe ljudi koja je sedela u patiou. Red zakržljalih palmi potpuno ih je skrivao od njenog pogleda. Ali, najednom, ona je između dva grma, primetila svog muža.

Iako su krošnje palme bile guste, Estanislaa je jasno mogla da ga osmotri. Enrike je bio u svom najelegantnijem belom odelu a na glavi je imao panamašešir sa širokim obodom. Sedeo je lađima okrenut njoj. Zavalivši se u svoju fotelju on je prekrstio noge a jednu ruku ispružio preko naslona susedne stolice. Njoj se učinilo da se vreme zaustavlja i da svemir postaje nepokretan. Imala je utisak da sve to vidi kroz dogled: ruku svog muža, belu i maljavu, oslonjenu o rame senjore Blaskes, a pod stolom, njihove noge koje se dodiruju. Oko njih su se ljudi smejali, brbljali, ali ona je videla samo Enrikovu ruku i komadić ruke one žene, dodir njihovih tela, lepljiv, sramotan.

Nije znala koliko je dugo tako stajala. Nekoliko sekundi, duže, možda. Sećala se samo da joj je čaša iskliznula iz ruku i da je kiša zvezdica zasula pod. Čovek ju je upitao: „Šta vam je? Ne osećate se dobro?", ali ona je već bila napustila bar i, posrćući, prešla hol.

Bože moj! Bože moj! Pojurila je svom sinu sa pravom požudom. Bilo joj je potrebno malo mira, utehe, a to dete joj je bilo toliko neophodno... Samo njegovo prisustvo bilo je odmor njenim očima. Koliko joj je puta, videći je rastuženu zbog muževljevih ludosti, dotakao lice svojim usnama, pokretom izražajnijim od bilo koje reči: „Ti si tužna, draga moja mamice?" Ona mu je odgovarala: ne, — trudeći se da sakrije suze: „Ne, nije to ništa, blago moje, ništa važno". Ali dete je već znalo zašto se ona tako pretvara i, obuhvatajući njenu ruku svojima, pokušavalo da je ohrabri: „Kad budem velik zaradiću mnogo novaca i sagradiću palatu samo za nas dvoje. Tata će onda biti mrtav i neće biti više nikoga ko bi te mučio". Kad bi joj se svet učinio nepravednim i praznim, jedino joj je ostajala ljubav tog deteta. Kako je bila slaba osećala se umorna od toga da služi kao oslonac drugima. Život ju je primorao da preuzme tešku ulogu, okruživši je neodlučnim bićima. Ali sada je bila umorna od rasipanja, od tolikog davanja jer ništa nije dobijala u zamenu. I ona je želela da nasloni glavu na kolena i pusti da je uljuljaju slatke reči.

Te večeri, ne ispuštajući njenu ruku, David ju je upitao: „Zar ne da je tata rđav? Zar ne da ide sa zlim ženama?" Mali anđeo gledao joj je u oči i ona je osetila da joj se ispod kapaka skupljaju suze: „Dragi moje, grado moje, tvoja mama te voli više od svega, više od svih na svetu." On ju je povukao za sobom kroz uličice donjih kvartova i, sa nežnošću koju nikada neće zaboraviti ,počeo da joj ljubi ruku: „Mama, mama draga, ti si jedina koju volim; tata je uvek bio zao"; i mada se ona trudila da mu se usprotivi: „Ćuti, ćuti, mala deca uvek moraju da vole svoje očeve". David je ipak nastavio: „Svejedno, ja ga ne volim. Ja volim samo tebe". Bio je to već odrastao čovek koga nijedna laž nije uspevala da prevari. „On je kao ja, mislila je, celog života biće nesrećan."

Setali su jednim starim ,veoma ružnim kvartom. Žene u raznobojnim maskama naginjale su se sa balkona kuća a ljudi, čija su tela bila premazana uljem, svlačili su ih, činilo se, svojim osmesima. Neki, prolazeći pored njih, mrmljali su sramotne reči i David, mali anđeo, hteo je da zna šta one znače: „Nije to ništa, drago moje, to su gadne stvari koje nemaju nikakvog značaja". Ali ona je drhtala od stida i dete, kojem ništa nije izmicalo, nije moglo da sakrije suze. I tako su se u suzama izgubili u zakrčenim ulicama, među ljudima koji su se smejali, vikali, bacali na njih pregršti konfeta i mahali pred njima svojim uskovitlanim maskama.

Bolesna se vratila u hotel. Njen muž koji ju je čekao da bi otišli na bal kod senjore Blaskes, tvrdio je da je to posledica klime i preklinjao je da ga prati. Ali ona je bila moralno i fizički slomljena. Uzbuđenja toga dana bila su takva da je njena izdržljivost bila pri kraju. Nije htela da izađe: nije htela nikoga da vidi. On može da ide kuda god želi. Ako ga je senjora Blaskes pozvala, on je bio savršeno slobodan da poziv prihvati. Ne. Ona, ne. Ona bi ostala u hotelu sa svojim sinom. Ona mu daje potpunu slobodu da se vrati kad god mu se sviđa. A i ako neće da se vrati, ako više voli da noć provede kod senjore Blaskes, ona u tome ne vidi ničeg nepriličnog.

Ali Enrike je navaljivao. On je preklinjao, kukao, kršio ruke. Osećao se zapetljan u mrežu svojih laži a nije znao kako iz nje da se iskobelja. Molim te! Molim te! Na kraju je, iz čista prezira, pristala. Pomisao da bi je mogao smatrati ljubomornom, probadala ju je. Ona koja je čitavog života primala toliko predloga (stotine slatkih ceduljica, pisanih na francuskom, koje je, namirisane i uvezane svilenim pantljikama, čuvala u jednom japanskom kovčežiću) nije mogla dozvoliti da je porazi čovek njegove vrste. Ako on smatra da je ona nesposobna da se zabavlja, pokazaće mu da se u potpunosti vara.

Ostalo je da se reši pitanje deteta i đavo (da, đavo, jer njegovo prisustvo lepi se za naše telo, kao što to čini senka, i postavlja nam sve svoje zamke) savetovao ju je da ga ostavi samog. On je govorio kroz usta muža i rekao: „Bolje će biti ako ostane u hotelu. Ako mu bude dosadno moći će da se poigra u patiou. Tamo ga ne vreba nikakva opasnost. Kad se vratiš naći ćeš ga da spava kao zaklan". Ona se čak i sada sećala njegovih ohrabrujućih pokreta rukom, zabrinutog izraza njegova pogleda. Da bi kupio njen pristanak, poklonio je igračke detetu koje se, čula je, bezbrižno smejalo u svojoj sobi.

Nije ni sumnjala da taj glas neće više ćuti. Ah, koliko puta je zaželela da prekine film, vrati vreme u suprotnom pravcu, da napusti dvoranu u kojoj se davala predstava. Kao u onim košmarima gde, gonjen od hiljade neprijatelja, čovek ne može uprkos svim svojim naporima, da napravi makar i jedan korak, ona je kršila ruke od more, gledajući patio sa svog prozora. Njeno grlo htelo je da ispusti krik ali njoj to nije uspevalo. Prizor se stalno ponavljao i uvek na isti način. Njen muž i ona oblačili su se za karneval (organdi, perika, parfem, beli puder), silazili su stepenicama hotela praćena milostivim osmehom upravitelja. („Zabavljajte se dobro, gospodo-gospođe"), a njena ruka u rukavici opisivala je u vazduhu lepršanje krila grlice (koje su gukale u svom kavezu što je visio u holu).

Stigli su u patio. On je velik, prostran, popločan crvenim pločicama. U četiri ugla uzdizale su se četiri divovske palme, ovenčane tropskim lijanama, koje su sve do središta bacale svoju svežu i šumeću senku, dok su ih, u njihovoj večitoj mladosti, bez prestanka njihali naleti povetarca. David je obučen u kratke pantalone i košulju na pruge. Otac mu je poklonio čegrtaljku i on je, smejući se, neprestano vrti. On, takođe, n e z n a. A ona, Estanislaa, usled nekog čudnog udvajanja, videla je sebe takođe „kao ličnost": govorila je sa hotelskom sobaricom, davala uputstva za detinju večeru. Na trenutke se u njoj javljala neka luda nada koja joj je palila utrobu. Dovoljan bi bio jedan pokret, jedan krik da se razruši ta čarolija. Prošlost je izbijala u mrvicama. Na primer, telegram „Svečanost je pripremljena". Ali ličnost je ostajala ravnodušna. Slepi automat — bacala se zatvorenih očiju u ruke sudbine. Poljubila je dete u čelo. Oprštala se sa njim mašući mu maramicom. Oh, ne, ne, d o s t a, d o s t a!

Ostalo je bilo šareno, zamršeno. Prizori su se mešali bez namere da se produže. Bili su to komadi igre strpljenja, crteži magičnog fenjera: karnevalsko stablo posađeno u sredini patioa; deca odevena u leopardove kože, igrala su oko stabla sa kojeg su visile šarene pantljike, umotavajući se i odmotavajući se po ritmu igre: maramice, ogledalca, suhi kolačići i kolemi konca potpuno su prekrivali grane drveta čije

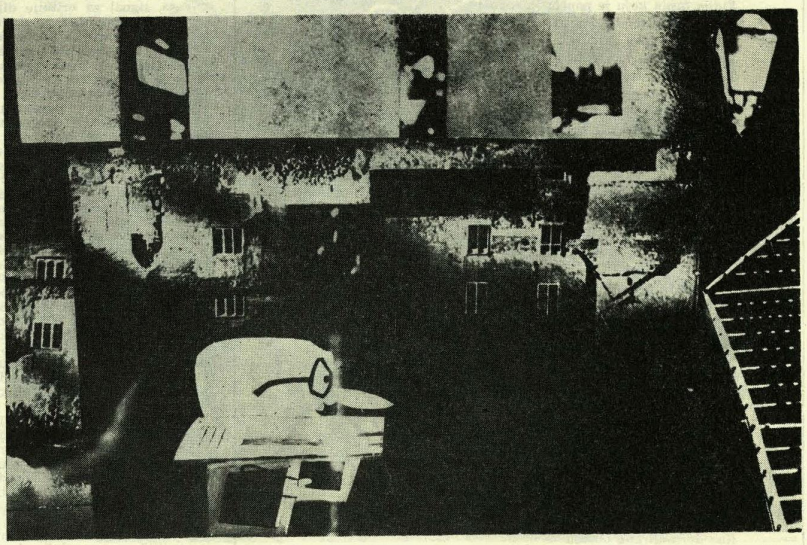

INSPEKTOR SE VRAĆA KUĆI režija v. mimica, gl. crtač a. marks